

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Semipelagianorum error proscribitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

gratiam, præcisè ex eo quod est finalis, & conjunctio mortis cum gratia, sed solum ex eo quod est diuturna. Ita docet Andreas Duvalius Doctor Sorbonicus, in Tractatu de gratia quæst. 1. art. ultimo, citans pro hac sententia Driedonem & Vegam.

Tertia sententia asserit necessariam quidem esse specialem gratiam ad perseverandum; in statu naturæ corruptæ, non tamen in statu integritatis, seu innocentie. Hanc insinuat Curiel hic dubio 2. §. 4. ubi ait: primum hominem indiguisse auxilio gratiæ, dante ei posse, non tamen infallibiliter perseverare, eamque ex professo docet Jansenius varijs in locis asserens Adamum in statu innocentie, præter auxilium debitum integritati naturæ, & gratiæ habituali, dans illi posse perseverare, non indiguisse alio magis speciali ad perseverandum finaliter in bono.

§. II.

Semipelagianorum error proscribitur

Dico primò: ad actum perseverandum in justitia usque ad mortem, præter gratiam habitualem, & auxilia communia ei annexa, requiritur aliud donum seu auxilium speciale.

Probatur primò ex Concilio Arausicano 2. can. 10. ubi sic dicitur: *Adjutorium Dei etiam renatus & sanctus semper est implorandum, ut ad finem bonum pervenire, vel in bono possint opere perdurare.* Ergo præter gratiam habitualement quæ homines sanctificatur, & ipso Christo renascuntur, auxiliaque communia ei annexa, ad perseverandum finaliter necessarium est novum aliquod auxilium, quod à Sanctis quotidie est petendum & implorandum. Unde Tridentinum sess. 6. can. 22. sic ait: *Si quis dixerit justificationem sine speciali Dei auxilio perseverare posse, anathema sit.* Et ibidem can. 16. *Si quis inquit magnum illud perseverantia donum est.* Quibus verbis hujus doni magnitudinem declarat, illudque proinde à communibus gratiæ auxilijs esse distinctum aperte significat.

Idem docet Augustinus toto libro de bono perseverantia, contra Semipelagianos edito, idque probatum varijs Scripturæ testimonijs, tum etiam ratione desumpta ex orationibus fidelium & justorum, qui à Deo finalem perseverantiam humiliter petunt, cum dicunt in oratione dominica, *Adveniat regnum tuum.* Cur (inquit ibidem cap. 2.) perseverantia ista poscitur à Deo, si non datur à Deo? Nonne ista irrisoria petitio est cum id ab eo petitur, quod scitur ipsum non dare; sed ipso non donante esse in hominis potestate? Sicut irrisoria est etiam illa gratiarum actio, si ob hoc gratia aguntur Deo, quod non donavit ipse, nec fecit. Unde ibidem perseverantiam, Magnum Dei donum, quo ceteræque dona conservantur, appellat.

Probatur secundò conclusio ratione quam habet D. Thomas 3. contra gent. cap. 115. ubi sic dicitur: *Omne quod de se est variabile, ad hoc quod figatur in uno, indiget auxilio alicujus moventis immobilitatis: homo autem variabilis est, & de malo in bonum, & de bono in malum: ad hoc igitur ut immobilitate perseveret in bono, indiget auxilio divino.* Quam rationem paulò fusiùs expendit 2. quæst. 137. art. 4. his verbis: *Perseverantia dupliciter dicitur: uno modo pro ipso habitu perseverantia, secundum quod est virtus; & hoc modo indiget dono habitualis gratiæ sicut & ceteræ virtutes infuse; alio modo potest accipi pro actu perseverantia durante usque ad mortem.*

Et secundum hoc indiget non solum gratiæ habituali, sed etiam gratiæ Dei auxilio, conservantis hominem in bono usque ad finem vite. Quia cum liberum arbitrium de se sit veribile, & hoc non tollatur per habitualement gratiam presentis vite, non subest potestati liberi arbitrii, etiam reparati, ut se immobilitate in bono statuatur, licet sit in potestate ejus quod hoc eligat: periculum enim cadit in nostra potestate electio, sed non executio.

Probatur tertio: Gratia habitualis datur pluribus, cum auxilijs communibus ei annexis, ad bene operandum & persistendum in bono, etiam per longum tempus, qui tamen finaliter non perseverant: Ergo perseverantia finalis est donum speciale, à gratia habituali, & auxilijs ordinarijs eam concomitantibus, distinctum. Atque evidens est ita certum, ut plures sint reprobi, quibus major gratia habitualis, pluræque etiam auxilia sufficientia communicantur, quam multis prædestinatis, ut patet in illis reprobis, qui postquam longo tempore in bono etiam non tepide perseverarunt, occulto postea Dei judicio, in aliquod peccatum mortale labuntur, & in eo moriuntur; & contra in illis prædestinatis, qui post multa scelera perpetrata convertuntur, & vi Sacramenti Penitentia, cum sola attritione iustificantur, & statim moriuntur, ut non infrequenter evenire creditur ijs qui supplicio vitam finiant.

Nec valet, si dicas, dari omnibus gratiam, & auxilia sufficientia, quibus possint ulque ad mortem in gratia perseverare, sed quosdam ijs bene uti, quosdam male & ideo illos perseverare, non vero istos, ac proinde perseverare non esse donum à gratia & auxilijs ex parte Dei distinctum. Non valet, inquam, Primò quia hæc responsio aperte repugnat doctrinæ Augustini lib. de corrept. & gratia cap. 12. ubi ait: *Tantum quippe Spiritus Sancto accenditur voluntas eorum (scilicet Sanctorum) ut ideo possint quia sic volunt, ideo sic volunt, quia Deus operatur ut velint.* Nam si in tanta infirmitate vita hujus, ipsi relictæ voluntas, ut in adjutorio Dei, sine quo perseverare non possent, manerent si vellet, nec Deus in eis operaretur ut vellet, inter tot & tantas tentationes, infirmitate suâ voluntas ista succumberet; & ideo perseverare non possent, quia deficientes infirmari non vellet, aut non ita vellet infirmitate voluntatis, & possent. Subventum est igitur infirmitati voluntatis humane, ut divinâ gratiâ indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur; & ideo quamvis infirma, non tamen deficeret, neque adversitate aliquâ vinceretur. Quibus verbis S. Doctor aperte docet, ad actum perseverandum in bono, supposito etiam auxilio sufficienti, sine quo non potest aliquis perseverare, adhuc requiri aliud auxilium efficax, quo infallibiliter flectatur voluntas, & perseverantia ipsa de facto donetur, & quo Sancti & electi non nisi perseverantes sint. Quam doctrinam ita egregè ferebant Massilienses, ut dicerent ex ea homines inquandam desperationem adduci, ut testatur Hilarius in Epistola ad Augustinum: *Molestè (inquit) ferunt ita dividi gratiam, quæ vel tunc primo homini data est, vel nunc omnibus datur, ut ille acceperit perseverantiam, non quia fieret ut perseveraret, sed sine qua per liberum arbitrium perseverare non posset: nunc vero sanctis in regnum per gratiam prædestinatis, non tale adjutorium perseverantia datur, sed tale ut eis perseverantia ipsa donetur, non solum ut sine isto dono perseverantes esse non possint, verum etiam ut per hoc donum non nisi perseverantes sint.*

354 *Int. Hu verbis sanctitatis tua ita moventur, ut dicant*
quandam desperationem hominibus exhiberi.

Deinde ex prædicta responsione & doctrina innumera sequuntur absurda & inconvenientia: nam si donum perseverantiae subiceretur libero arbitrio, & ab eo quantum ad efficaciam & usum dependeret, sequeretur primum, quod illi qui perseverant, se ab aliis discernere per aliquid sibi proprium, nimirum per bonum usum liberi arbitrii, determinantis & applicantis gratiam, contra illud 1. ad Corinth. 4. *Quis enim te discernit?* Et insuper de sua perseverantia possent adversus alios inflari & gloriari, quasi eam non accepissent, contra id quod ibidem dicitur: *Quid habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepis?* Et ratio est, quia id quo perseverantes à non perseverantibus distinguerentur, non esset gratia & Dei donum.

Sequeretur etiam, Deum per gratiam dare nobis solum posse perseverare: ipsum autem perseverare esse à libero arbitrio, subindeque illud quod est minus bonum & perfectum, tribui Deo, & gratia; illud verò quod est melius & perfectius, nobis, & libero nostro arbitrio: quod in Pelagianis Augustinus sæpe reprehendit.

Item sequeretur, iustos non debere à Deo petere actualem perseverantiam, nec pro ea ipsi gratias agere: quia ut ait Augustinus Epistolâ 107. *Prorsus non oramus Deum, sed orare fingimus, si nos ipsos, non illum credimus facere quod oramus. Prorsus non agimus gratias Deo, sed agere fingimus, si unde illi gratias agimus, ipsum facere non putamus.* Hoc autem absurdissimum est: nam ut docet D. Thomas 3. contra Gent. cap. 55. perseverantiam finalem petimus à Deo in oratione dominica, illis verbis, *Adveniat regnum tuum*: imò in omni petitione illius orationis, perseverantia donum postulari (præterquam in illâ: *Dimitte nobis debita nostra*) ex Cypriano probat Augustinus lib. de bono persever. à capite secundo usque ad sextum.

Denique ex hac responsione sequeretur, prædestinationem esse incertam & fallibilem, utpote innixam medio fallibili, scilicet perseverantia dono, quod non potest esse firmum & stabile, & ejus efficacia à causa mobili & defectibili, nimirum humana voluntate, dependeat. Unde Trideurinum sess. 6. cap. 13. hujus doni infallibilitatem & efficaciam, non in Dei præscientiam, explorantem futurum nostram voluntatis consensum, sed in divinam omnipotentiam refert: ait enim initio hujus capituli, quod est de perseverantia munere, tale donum aliunde haberi non posse, NISI AB EO QUI POTENS EST, eum qui stat statuere, ut perseveranter stet, & eum qui cadit restituere. Similiter Augustinus lib. de concept. & gratia cap. 8. manifeste docet perseverantia donum à libero arbitrio independens esse, & tamen liberam voluntatem donare, dum inquit: *Si ad liberum arbitrium hominis pertinere dicitur perseveret in bono quisquam, vel non perseveret, non Deo donante si perseveret, sed humanâ voluntate faciente, quid moliturus es contra verba dicentis: Rogavi pro te Petre ut non deficiat fides tua? & audebis dicere, etiam rogante Christo ne deficeret fides Petri, defecit autem fuisse, si Petrus eam deficere voluisset, quasi aliud Petrus nullo modo vellet, quam pro illo Christus rogasset ut vellet? Nam quis ignorat tunc fuisse perituram fidem Petri, si ea qua fidelis erat vo-*

lunt, ipsa deficeret; & permanens, si eadem maneret? Sed quia præparatur voluntas à Domino, idcirco pro illo non posset esse inanis oratio. En quomodo S. Doctor recurrit ad præparationem Dei, non verò ad ejus præscientiam, ut ostendat infallibilem Petri in fide perseverantiam.

Quarto probari potest conclusio ratione fundamentalis. Effectus providentiæ specialis, habens infallibilem connexionem cum gloria & æterna salute, est specialissimum Dei donum, à gratia habituali, & communibus auxiliis ipsi adjunctis distinctum; cum ea ut sic non sint effectus providentiæ specialis, sed generalis, pertinentis ad ordinem supernaturalem, utpote communia reprobis & prædestinatis: Sed perseverantia finalis est effectus specialissimus & ultimus prædestinationis, quæ est providentia specialis ordinis supernaturalis, & habet infallibilem connexionem cum gloria & salute æterna, juxta illud Christi Matth. 10. *Qui perseveraverit usque in finem, salvus erit*: unde egregie Augustinus lib. de cognitione veræ vitæ: *Ad summum bonum (inquit) justiquadam catenâ trahuntur, quæ de virtutibus hoc modo connectitur in primis fides animam, quasi quidam circulus complectitur, fides spe nutritur, spes dilectione tenetur, dilectio operatione expletur, operatio ad summum bonum intentione trahitur, intentio boni perseverantia clauditur, perseverantia Deus fons omnium bonorum datur.* Ergo perseverantia finalis est speciale Dei donum, à gratia habituali, & communibus auxiliis distinctum.

§. III.

Duvalij sententia rejicitur.

1. Ico secundo: requiritur speciale donum ad perseverandum in gratia usque ad mortem etiam in adultis, qui post acceptam gratiam citò moriuntur, & in parvulis baptizatis, decedentibus ante usum rationis. Ita communiter docent Theologi, & oppositum videtur periculosum, & parum tutum, ut ait Joannes à S. Thoma, hic disput. 21. art. 2. ubi etiam conclusionem nostram probat duplici ratione.

Prima sic potest proponi. Perseverantia est donum quod habetur ex speciali gratia & providentia: Sed adulti qui post acceptam gratiam cito moriuntur, & parvuli baptizati, ante usum rationis decedentes, verè & propriè habent donum perseverantia: Ergo indigent speciali auxilio, seu dono, à gratia habituali & auxiliis ei adjunctis distincto. Major patet ex dictis §. præcedenti. Minor verò expresse habetur in Divo Augustino, lib. de bono persever. cap. 1. sic dicente: *Hanc certè, de qua nunc agimus perseverantiam usque in finem, nullo modo habuisse dicendus est, qui non perseveraverit usque in finem; potiusque hanc habuit unus annis fidelis, & quantum infra cogitari potest, si donec moriatur, fideliter vixit, quam multorum annorum, si exiguum temporis ante mortem à fidei stabilitate defecit.* Ubi vides quomodo Augustinus illam perseverantiam, de qua agit contra Semipelagianos, negantes esse donum Dei speciale, dicit consistere in hoc quod fideliter aliquis moriatur, etiam si sit unius anni fidelis aut etiam unius diei, aut horæ, hoc enim totum infra annum cogitari potest. Unde cap. 17. ejusdem libri subdit: *Videte à veritate quam sit alienum, negare donum Dei esse perseverantiam usque in finem*